

Seniha - (Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Kiralık Konak" Romanı) Uyumsuz

Karakter Seniha uzun saçlı, baş döndüren bakışları ile kendine güvenen güzelce bir kızdır. Egoist yapısı onu her şeye karşı hale getirir ve tatminsizliği nedeniyle bir türlü doyuma ulaşamaz. Genel olarak alafranga, vurdumduymaz, maddeci, acımasız, kaprisli, şehvetli, doyumsuz, zorlayıcı ve değişken bir kişilik sergiler. Tüm bunların başında ise olumsuz bir karakter olması gelir. Çıkarıcı bir tutum sergilemesi yüzünden her işte kendi menfaati önde gelir ve bu yüzden de bir türlü mutlu olamaz. Realiteden bihaber sürekli düş ve hayalde dolaşan bir kızdır. Çevresiyle diyalogunu ve tutkusunu maddi çıkarlar belirler. Fakir insanları küçümser. Hatta çevresindekilerini ötekileştirerek aşağılar.

Paraleller Seniha, batılılaşma ve ahlak sorunsalı bağlamında ortaya çıkan Felatun Bey ve Bihruz Bey gibi alafranga tipin kadın versiyonudur. Seniha'nın kendisini roman kişileriyle özdeşleştirme davranışı Gustave Flaubert'in madam Bovary'sini çağrıştırmaktadır. Madam Bovary ile Seniha'nın en belirgin ortak özelliği hayal ettikleri, arzuladıkları dünya ile gerçek yaşam arasındaki kopukluktur. Avrupai yaşama öykünme benliklerinde ikilik yaratır.

Kişiler Seniha'nın hayatındaki kişilerin pek çoğu da kendi hayatlarını yaşamaya meyilli alafranga tipleridir. Dedesi yani konağın sahibi Naim Efendi Seniha'nın eski tip yetiştirilmesi taraftarıydı fakat düşlediği gibi olmaz. Yine de dedesi Seniha'yı pek sevdiği için onun yaptıklarından üzüntü duyuyor ama laf da geçiremiyordu. Babası Servet Bey ise konağın satılmasını ve bir apartman dairesine özenen bir adam olduğu için kızı ile yakinen ilgilenmek onu anlamak yerine hayatına devam etti. Annesi Sakine Hanım ise kendi fikirleri pek olmayan daha çok edilgen bir yapıya sahip kızı ile anne-kız diyalogu kuramamış bir kadındır. Zaten Seniha, konak içerisinde yalnız dedesiyle değil, düşüncesini ve alışkanlıklarını birçok yönden "gülünç" bulduğu babasıyla ve annesiyle de anlaşamaz. Seniha'nın çok Madam Kronska ile muhabbet halindedir, onun da nedeni kendisine Avrupa'yı anlatmasıdır. Kardeşi Cemil partilere arkadaşlarını getirip eğlenen ve maddi sorumlulukları olmadan hayatını yaşayan bir erkek kardestir. Celil'in yakın arkadaşlarından olan zengin Faik Bey'e âşık olup, evlilik dışı ilişki yaşayan Seniha, Faik Bey ile de iletişimini sürdürmez; zira evlilik bile düşünmezler. Kendisine saf duygularla âşık olan halasının oğlu Hakkı Celil ise Seniha'dan karşılık bulamayıp, tarafından alaya alındığı için savaşa gider ve cepheye ölür.

Aktiviteler Seniha günün çoğu vaktinde giyim kuşam ve gezmelere ayırırdı. Her pazartesi mutlaka çay günlerine katılır. Kadınlara poker oynadıkları günlerde tam bir Avrupalı gibi piyano çalar. Sıkıldığı zamanlarda kitap okurdu. "...Seniha sabahdan akşama kadar üç romanı üst üste sigara içer gibi okuduğu oldu." Faik Bey ile olan görüşmelerinde Faik Beyden yüzme öğrenerek yüzmeye de başlar. Daha sonra yaşadığı yerden sıkılarak Avrupa'yı keşfe çıkar. Maddi sıkıntılarla döndüğünde pek çok şeyden pişmanlık duysa da geri dönüş olmadığı için hayatına kaldığı yerden devam eder.

ÖRNEK ANILAR

Doyumsuz Seniha'nın en belirgin özelliği doyumsuz olmasıdır. Konaktaki yaşamını tekdüze ve basit bulan Seniha, kendini diğer insanlardan farklı gördüğü için onlarla bir arada olmak istemez. Adeta saplantı düzeyinde sahip olduklarından ve yaşantısından tatminsiz olup Avrupa hayaliyle dolup taşar. "Zaten pek maymun iştahlıydı; birçok gürültü, birçok inat ve ısrar ile istediği şeyler olur olmaz, kalbine derhal bıkkınlık gelir ve biraz evvelki arzusu hemen isteksizliğe dönüşürdü." Seniha o kadar doyumsuzdu ki dolabında hiç giyilmemiş elbiseler, ayakkabılar olmasına rağmen sürekli gözü dışarıdaydı.

Huzursuz Seniha birçok şeye sahip olmasına rağmen içsel olarak sürekli huzursuzluk yaşayan bir kızdı. "Seniha, iç sıkıntısından bitiyordu. Gönlü hiçbir şeyle avunamıyordu. İyi olan hiçbir şeyi gözü görmüyor ve akli sürekli batıda yaşamaktadır. Etrafindakilerin seslerinden, sözlerinden, kahkahalarından, daima aynı tarzda tekerrür den seslerden artık usanmıştı." Seniha bu huzursuzluğu sebebiyle de çevresinde yaşayan herkesten nefret ediyordu. Bazı günler sinir buhranı geçirip nefessiz kalmıştı.

Özenti/Alafranga Kendini Avrupai ve farklı bir tarz kızı gibi gören Seniha için alafrangalık tam bir yaşam biçimidir. "Avrupa'nın bütün kibar kadınları gibi giyinir; kuşanır ve tam saat beşte konağın büyük salonunda kendisinde nadir görülen bir hanımefendi vakarıyla ziyaretçilerini beklerdi." Çevresindeki insanlarla benzer kaderi yaşamadığını düşünür. Giyim kuşam tarzı, konuşması, düşünceleri hep batı özentiliğinden ibarettir. Seniha düşlediği yaşam yüzünden âşık olduğu kişi için namusunu kaybeder: "Seniha ilk defa olarak, o gün Faik beyin muhabbeti yoluna kendi vücudundan ve kendi namusundan yaptığı fedakârlığa acıdı. ... Ben ta uçurumun kenarına gelmiş bir kadını; bir yanlış adım daha, ufacık bir hesapsızlık beni bu uçurumun tâ dibine yollamaya kâfi gelecek."

Özgür /Başına buyruk Seniha kendi aklındakileri hayata geçirmek konusunda başına buyruk ve özgür bir karaktere sahipti. Ne ebeveyneleri ne de dedesi ona hükmedemiyordu. Zaten bu sebeple evlilik dışı yaşadığı ilişkiye kimseyi karıştırmamış, hatta evlilik fikrinden dahi özgürlüğü adına gereksiz bulmuştur: “Hâlbuki ben mutlaka kendi hayatımı yaşamak istiyorum. İşte bunun içindir ki, sevdiğim bir adamı kendime hayat yoldaşı yapmaktan çekiniyorum; zira bütün hazlarımda, zevklerimde, kader ve heyecanlarımda tamamıyla benliğimi muhafaza etmek emelindeyim.” Her ne kadar dedesi onu fikrin yanlış olduğuna ikna etmeye çalışsa da Seniha yirmili yaşlara gelmiş olmasının bir hak olduğunu düşünerek kendi kararlarında ısrarcı davranıyordu ki bu nedenle de hayatı mutsuz sürdü.

Hayalperest Seniha kişilik olarak hayallerde yaşayan ve kendisi için düşlediği yaşamın ütöpik olduğunu ayırında olamayacak kadar hayalci bir tiptir. Sürekli aklında gitmediği yerler, tanımadığı insanlar vardır. Uzak ve görkemli diyarlara kaçış onda saplantıya dönüşür. Çevresi ile olan yakınlığı maddi çıkarlar belirler. Mutluluğun para ile geleceğine inanır fakat bu durum onu parası bitince dibe itmiştir. Gerçek dünya ile hayalleri arasındaki ince çizgiyi çekememiştir: “Bu kuytu ve çukur bahçe benim mezarım,” demesi hayallerinde olan yaşam yüzünden elindekini kaybedeceğinin belirtisidir. Bu nedenle gerçek yaşamla bağlarını koparan Seniha arzuladığı yaşamı kuramaz, hayal kırıklığına uğrayarak hayatını zengin bir adamın metresi olarak mutsuz bir şekilde sürdürür.

Küçümseyen Seniha sorumluluk sahibi olamamış, otokontrolsüz bir kızdır ve çevresindeki herkesi alaya alır, herşeyi küçümser. Hatta aile bireylerini dahi küçümseyecek anlar yaşar: “Büyük babası, annesi, hatta bazen babası ona, lisanlarını anlamadığı, hareketlerinden ürktüğü başka cinsten bir takım mahlûklar gibi geliyordu.” Yaşadığı koca konak ona dar, kötü ve kalitesiz görünüyordu: “Siz zannediyor musunuz ki ben ömrümün sonuna kadar böyle bir evde kalacağım? Böyle bir memlekette etrafımda böyle bir halkla?” diyerek evi ve insanları aşağılar. Konaktan bir türlü hazzetmez, sürekli eşyaları fırlatıp atmak gibi olumsuz düşüncelere kapılır: “Bu konağın çivisinden, tahta budağından kapılarına v damına varıncaya kadar her noktasından ayrı ayrı nefret ediyordu.”

Maddeci/Müsrif Seniha para ile mutluluk olduğuna inanan, paranın aldığı şeylere değer veren, var olmasının maddi bir değeri olan şeylerden hoşlanır: “Canlı şeylerin hiçbirini sevmez. Ne insan, ne köpek, ne kedi, ne civciv. Sevdiği şeyler hep kumaş, taş, boya, rahat ve muntazam odalar, araba, kundura ve çoraptır. Bütün bunları kendisine temin eden adam, nazarında bir ilah kesilir; zira bu adam bütün taptığı putları avucunun içine getiren harikulade bir mahlûktur.” Dolayısıyla Seniha elindekini kıymetini bilmeyen müsrif de bir kızdır. Para harcama konusunda sınırı yoktur. Bu yüzden de kendine bu lüks ve zengin yaşamı sunabilecek zengin Faik Bey’e âşık olur.